

Eșecul școlar-posibilități de prevenire și înlăturare al acestuia

Prof. Sasu Elena Carmen

Eșecul școlar reprezintă discrepanța dintre exigentele școlare, posibilitățile și rezultatele elevului. Frecvența cu care se produce „eșecul școlar”, în instituțiile de învățământ și, mai ales, aspectul de fenomen cronicizat pe care el poate să-l dobândească adeseori ne determină să-l privim cu toată responsabilitatea. Un eșec școlar cronicizat este periculos, deoarece el determină efecte negative atât în plan psihologic individual, respectiv o alterare a imaginii de sine în cauză, care-și va pierde tot mai mult încrederea în propriile posibilități și va ajunge să dezvolte o teamă de eșec, cât și în plan social, fiindcă un eșec școlar permanentizat „stigmatizează”, induce o marginalizare socială a elevului în cauză.

Cei mai frecvenți indicatori utilizați pentru aprecierea existenței unei situații stabilizate de eșecul școlar, menționăm: abandonarea precoce a școlii, părăsirea școlii fără o calificare, eșecul la examenele finale etc. Din simpla lecturare a acestor indicatori reiese faptul că există două tipuri de eșec școlar:

- Un eșec școlar de *tip cognitiv*, care se reflectă la nerealizare de către elevii în cauză a obiectivelor pedagogice sau educative.
- Un eșec școlar de *tip necognitiv*, care se referă la inadaptarea elevului la exigențele ambianței școlare.

Relațiile școlare arată că „eșecul școlar” cunoaște, de regulă, un proces evolutiv în cadrul căruia se pot distinge mai multe etape: astfel, după o etapă de debut urmează, de obicei, o etapă de acumulări, care poate culmina, în anumite împrejurări, cu o etapă de stabilizare (de cronicizare) a eșecului.

Pentru prevenirea și înlăturarea eșecului școlar trebuie să se aibă în vedere următoarele măsuri:

- Sporirea rolului învățământului preșcolar.
- Stabilirea unor relații strânse de parteneriat între școală și familie, deoarece pentru mulți elevi factorii eșecului școlar se situează în familie, și nu în cadrul contextului școlar.
- Sprijinirea școlii, care trebuie să asigure resurse materiale și umane corespunzătoare unui învățământ de calitate.
- Cadrul didactic reprezintă piesa de bază în acțiunea de asigurare a reușitei școlare
- Proiectarea unor acțiuni de orientare școlar-profesională adecvate, care să se desfășoare pe tot parcursul școlarității, dar mai ales la sfârșit de cicluri și la trecerea în viața activă.

Posibilitățile de prevenire și înlăturare a eșecului școlar sunt dependente, în mare măsură, de atitudinile de expectanță ale profesorilor și ale părinților în raport cu elevii. Este cunoscut, astfel, faptul că expectanțele scăzute ale profesorilor și părinților, derivate din neîncrederea manifestată în posibilitățile elevului, determină nu numai o subsolicitare a capacităților acestuia, care va intra astfel într-o situație de criză informațională, dar prezintă și pericolul formării la elevul în cauză a unui sentiment al neputinței, a unui sentiment de inferioritate, care-l va face să coboare tot mai mult expectanțele în raport cu sine. Astfel spus, așteptările scăzute ale unui părinte sau profesor în raport cu un elev vor avea ca efect mobilizarea a foarte puține resurse din partea elevului respectiv, mărind astfel posibilitatea eșecului și fixând, totodată, sentimentul insuficienței personale. Dar și suprasolicitarea, derivată din expectanțe exagerate în raport cu un elev, este la fel de periculoasă. Fenomenul suprasolicitării este periculos, deoarece generează, mai devreme sau mai târziu, stări

subiective penibile, specifică oboselii cronice. Pentru astfel de situații sunt necesare măsuri de igienă a muncii intelectuale și de protecție afectivă generală a elevului.

În consecință, măsurile preventive și ameliorative urmează să vizeze simultan restructurări atât în cadrul solicitărilor externe, exercitate de școală și familie, cât și modificări în trăsăturile individuale, de personalitate, ale elevului.

Bibliografie:

1. Debesse, Maurice, 1970, Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Rudică, T., 1990, Maturizarea personalității, Junimea Iași.
3. Vicent, R., 1972, Cunoașterea copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București.